

A1.**ΠΕΖΟΛΟΓΙΑ**

- Καθημερινό λεξιλόγιο, απουσία εκφραστικών μέσων («που κάπως ξέρεις από φάρμακα», «για λίγο», «τα φάρμακά σου φέρε»)
- Ελεύθερος, ανισοσύλλαβος και ανομοιοκατάληκτος στίχος

ΙΔΙΟΥΤΗ ΓΛΩΣΣΑ

Η γλώσσα του ποιήματος είναι ιδιότυπη, ένα κράμα δημοτικής και καθαρεύουσας.

- Δημοτική γλώσσα («τα φάρμακά σου φέρε»)
- Τύποι της καθαρεύουσας («εν Φαντασία και Λόγω», «Εις σε προστρέχω Τέχνη της Ποιήσεως»). Δίνει αυθεντικότητα στην ιστορική εποχή. Επίσης φέρει μια πικρή ειρωνεία για την ψευδαίσθηση της απόδρασης από τη φθορά του χρόνου.
- Πολίτικοι ιδιωματισμοί («εγκαρτέρησι», «κάμνουνε»)

ΧΡΗΣΗ ΣΥΜΒΟΛΩΝ

- Στον τίτλο η «Κομμαγήνη» λειτουργεί ως σύμβολο φθοράς και παρακμής (μπορεί να αναφερθεί και το σχόλιο του βιβλίου)
- «Μαχαίρι»: Σύμβολο φθοράς του χρόνου
- «Φάρμακα»: Τα ποιήματα τα οποία βοηθούν τον ποιητή να απαλύνει τον πόνο του.

B1.

Δυσανάλογα μεγάλος τίτλος, ένας από τους πιο εκτενείς του Καβάφη.

Από τον τίτλο προϋδεάζεται ο αναγνώστης για το:

- α) το περιεχόμενο του ποιήματος
- β) το πρόσωπο
- γ) το χώρο
- δ) το χρόνο

Σχολιασμός Τίτλου:**«Μελαγχολία»:**

Αντικατοπτρίζει την ψυχική κατάσταση του ποιητή εξαιτίας των γηρατειών

«Ιάσωνος Κλεάνδρου ποιητού»:

Πρόσωπο φανταστικό – προσωπείο του Καβάφη, ταυτίζεται με αυτό και προβάλλει τα δικά του συναισθήματα και προβληματισμούς.

«Εν Κομμαγηνή»:

Άλλοτε ανεξάρτητο κρατίδιο στα βορειοανατολικά της Συρίας ως και το 638 μ.Χ., οπότε καταλήφθηκε από τους Άραβες, τμήμα της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας. Λειτουργεί ως σύμβολο φθοράς, αφού ο φανταστικός ποιητής τοποθετείται σε αυτό το ανύπαρκτο κρατίδιο.

«595 μ.Χ.»:

Δεν είναι τυχαία η ημερομηνία. Η χρονιά αυτή είναι μεταβατική για το κρατίδιο, αφού η ειρήνη με τους Πέρσες είναι εύθραυστη καθώς θα ακολουθήσει η καταστροφή. Έτσι, συνδέεται με το θέμα του ποιήματος καθώς και ο ποιητής βρίσκεται σε ένα κρίσιμο στάδιο της ζωής του, νοιώθει ανασφάλεια λόγω των γερατειών που τον καταβάλλουν.

Από τα παραπάνω συνάγεται ότι το πλαίσιο του ποιήματος είναι ψευδοιστορικό. Οι λόγοι για τους οποίους επιλέγει ένα ιστορικό άλλοθι χρόνου και χώρου καθώς και ένα φανταστικό πρόσωπο που πλάθει για να εξομολογηθεί έμμεσα τον καημό του, αντί ο ίδιος άμεσα, είναι οι εξής:

- α) Θέλει να αντιμετωπίσει το δικό του πρόβλημα ως ξένο, για να φανεί ότι το αντιμετωπίζει πιο αντικειμενικά.
- β) Θέλει ο αναγνώστης να προσλάβει το ποίημα όχι ως προσωπικό δράμα του ποιητή, αλλά να τον προβληματίσει αφού «η μελαγχολία» του ποιήματος πιθανόν να αφορά και τον ίδιο.
- γ) Αναφερόμενος σε ένα επώνυμο πρόσωπο έστω και ανύπαρκτο ιστορικά θέλει να το παρουσιάσει πιο συγκεκριμένο και πιο αληθινό.
- δ) Τοποθετώντας το ποίημα στο παρελθόν θέλει να μας δείξει ότι ο άνθρωπος αντιμετωπίζει τα ίδια προβλήματα, έχει τα ίδια γνωρίσματα σε όλες τις εποχές. Η θλίψη για τη γήρανση του σώματος και της μορφής καθώς και η θεραπευτική ιδιότητα της Ποίησης είναι διαχρονικά και καθολικά γνωρίσματα της ανθρώπινης φύσης. Αυτόν το ρόλο διαδραματίζει και η στίξη του τίτλου.

B2.

Τα εκφραστικά μέσα με τα οποία επιτυγχάνεται η επικοινωνία του ποιητή με την «Τέχνη της Ποίησης» είναι τα εξής:

I) Μεταφορές

- ✓ «το γήραςμα του σώματος και της μορφής μου είναι πληγή από φρικτό μαχαίρι»: Δηλώνεται ο πόνος του ποιητή τόσο σε ψυχικό, όσο και σε σωματικό επίπεδο.
- ✓ «Φάρμακα»
Προσωρινή ανακούφιση του ποιητή από τα γηρατειά μέσω της Ποίησης.

II) Προσωποποίηση εννοιών

Ο ποιητής απευθύνεται σε αυτές με αποστροφή, όπως ο αρχαίος ποιητής στη μούσα του, επιτυγχάνοντας, έτσι, την αμεσότητα και τη δραματικότητα.

- ✓ «Τέχνη της Ποίησης»:

Η Τέχνη της Ποίησης είναι το καταφύγιο του ποιητή όπου ελπίζει ότι θα βρει παρηγοριά. Προφανώς η Ποίηση ήταν για τον ποιητή σανίδα σωτηρίας στις κάθε είδους ανασφάλειες κατά τη διάρκεια της ζωής του. Έτσι και τώρα ζητά τη βοήθειά της για να αντιμετωπίσει και τη φθορά του χρόνου. Τέχνη και Ποίηση

προσωποποιούνται και έτσι επιτυγχάνεται η επικοινωνία του Ποιητή με την Τέχνη δημιουργώντας κλίμα οικειότητας.

✓ «Φαντασία» και «Λόγος»:

Αποτελούν τις βασικές προϋποθέσεις καλλιτεχνικής δημιουργίας – ο ποιητής επικοινωνεί άμεσα με την Ποίησή του.

III) Υπερβατό και αναστροφή

«δοκιμές νάρκης του άλγους»:

Παροδικότητα των θεραπευτικών δυνάμεων της φύσης – Πρόσκαιρη ανακούφιση

IV) Η χρήση του β' προσώπου και ο διάλογος με την Ποίηση (εσωτερικός μονόλογος). Ειδικά το β' πρόσωπο και η ικεσία δείχνουν κλίμα οικειότητας, αμεσότητας του ποιητή με την Ποίηση. Η διαπλοκή του α' με το β' πρόσωπο προσδίδουν θεατρικό χαρακτήρα στο ποίημα.

Μπορούν, ακόμα να αναφερθούν τα παρακάτω:

V) **Αναστροφή και προσφώνηση:** «...Τέχνη της Ποιήσεως»:

VI) **Επανάληψη:** «είναι πληγή από φρικτό μαχαίρι» - «Τέχνη της Ποιήσεως»

VII) **Υπαλλαγή** («φρικτή πληγή από μαχαίρι»):

Γ1.

Οι στίχοι αυτοί συμπυκνώνουν το νόημα του ποιήματος. Η Τέχνη της Ποίησης είναι το καταφύγιο του ποιητή όπου ελπίζει ότι θα βρει παρηγοριά. Προφανώς η Ποίηση ήταν για τον ποιητή σανίδα σωτηρίας στις κάθε είδους ανασφάλειες κατά τη διάρκεια της ζωής του. Έτσι και τώρα ζητά τη βοήθειά της για να αντιμετωπίσει και τη φθορά του χρόνου. Το β' πρόσωπο «σε» και το «ξέρεις» διαπλέκονται με το α' πρόσωπο («προστρέχω») και έτσι φορτίζεται η επικοινωνία του ποιητή με την Τέχνη μέσω ενός φανταστικού διαλόγου (ο οποίος στην ουσία είναι ένας εσωτερικός μονόλογος). Τα μέσα που προσφέρει η Τέχνη για τη θεραπεία από το άλγος των γηρατειών είναι η Φαντασία, δηλαδή η επιστροφή στο παρελθόν μέσω της μνήμης και ο Λόγος, δηλαδή η γλώσσα για να εκφράσει τις σκέψεις του.

Δ1.**ΟΜΟΙΟΤΗΤΕΣ**

- Τα πρόσωπα που αφηγούνται έχουν την ποιητική ιδιότητα
- Η αναφορά στην ηλικία:
 - ✓ Στο ποίημα του Καβάφη: «Το γήρασμα του σώματος και της μορφής μου»
 - ✓ Στο ποίημα του Λειβαδίτη: «Στην ηλικία μου χιονίζει, χιονίζει αδιάκοπα»
- Και οι δύο είναι στη δύση της ζωής τους και ταλανίζονται από πόνο.
 - ✓ Στο ποίημα του Καβάφη: «Είναι πληγή από φρικτό μαχαίρι»
Ο Ποιητής νιώθει έντονο ψυχικό πόνο, κάτι που γίνεται αντιληπτό και από τον τίτλο με την αναφορά στη μελαγχολία.
 - ✓ Στο ποίημα του Λειβαδίτη: «Κανείς δε μπορεί να με βοηθήσει στον πόνο μου»
Η συνειδητοποίηση ότι άφησε τη ζωή του να περάσει χωρίς να γευτεί κάθε χαρά της του προκαλεί έναν ασίγαστο πόνο.
- Η αναφορά στην Ποίηση
 - ✓ Στο ποίημα του Καβάφη: «τα φάρμακά σου φέρε Τέχνη της Ποιήσεως»
 - ✓ Στο ποίημα του Λειβαδίτη: «κ' η Ποίηση σα μια μεγάλη αλήθεια»

Οι δύο ποιητές αν και αναγνωρίζουν την αξία της Ποίησης δεν έχουν αυταπάτες για το πόσο μπορεί να τους βοηθήσει
- Η φράση «τα φάρμακά σου φέρε» μας θυμίζει το στίχο του Λειβαδίτη «η σάρκα μου ένας επίδεσμος»

ΔΙΑΦΟΡΕΣ

- 1^η Διαφορά
 - ✓ Ο Καβάφης θεωρεί πως η Ποίηση μπορεί να του προσφέρει μια πρόσκαιρη ανακούφιση («που κάπως ξέρεις από φάρμακα», «που κάμνουνε για λίγο να μη νοιώθεται η πληγή»)
 - ✓ Ο Λειβαδίτης δηλώνει πως η Ποίηση δεν μπορεί να του χρησιμεύσει σε τίποτα («όταν δεν μπορεί να σου χρησιμεύσει σε τίποτα», «κανείς δεν μπορεί να με βοηθήσει στον πόνο μου»)
- 2^η διαφορά
 - ✓ Ο Καβάφης εκφράζεται μέσα από το προσωπείο του Ιάσωνα Κλεάνδρου
 - ✓ Ο Λειβαδίτης εκφράζει εαυτόν τονίζοντας πως όσα ακολουθούν αποτελούν έναν απολογισμό της ζωής του.
- 3^η διαφορά
 - ✓ Στο ποίημα του Καβάφη το γήρασμα του σώματός του είναι γι' αυτόν αβάσταχτο πλήγμα.
 - ✓ Στο ποίημα του Λειβαδίτη ο ποιητής αδιαφορεί για την εικόνα του σώματός του («η σάρκα μου ένας επίδεσμος για το αυριανό μου τίποτα»)

Διευκρίνιση:

Οι υποψήφιοι καλούνται να δώσουν μόνο τρεις ομοιότητες και δύο διαφορές.